

Sygn. akt: I C 1093/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Ewa Gatz-Rubelowska
Protokolant:	Beata Boińska

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2022 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa **S. G. (1)**

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 82.258,41 zł. (osiemdziesiąt dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt osiem 41/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 listopada 2020 r. do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- nie obciąża powódki kosztami postępowania poniesionymi przez pozwanego;
- nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 4.131,60 zł. (cztery tysiące sto trzydzieści jeden 60/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;
- kosztami sądowymi od których zwolniona była powódka obciąża Skarb Państwa.

SSO Ewa Gatz-Rubelowska

Sygn. akt I C 1093/20

UZASADNIENIE

Powódka S. G. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) w W. kwoty 206.568,77 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 listopada 2020 r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania z tytułu pogorszenia się jej warunków życiowych w związku ze śmiercią ojca S. G. (2) w wypadku komunikacyjnym z dnia 31 stycznia 2002 r., spowodowanym przez G. L., za którego odpowiedzialność cywilną ponosi pozwany. W zakresie kosztów procesu strona powodowa wniosła o ich zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że jest córką zmarłego w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 31 stycznia 2002 r. S. G. (2). Powódka podkreśliła, że nigdy nie poznała swojego ojca. Strona powodowa wyjaśniła, że do czasu uzyskania pełnoletności powódka była utrzymywana jedynie przez matkę A. G., a koszty te nigdy nie zostały

zrekompensowane. Powódka zwróciła uwagę, że cały ciężar utrzymania rodziny spoczął na matce powódki, która doświadczała samotnego rodzicielstwa, stresu, cierpienia moralnych i braku wsparcia ze strony męża. W ocenie strony powodowej, w sprawie nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej S. G. (1), która była dzieckiem pozbawionym troski drugiego rodzica przez cały okres dzieciństwa. Wskazano, że brak opieki ojca i jego starań o zapewnienie córce dobrobytu i odpowiedniego poziomu egzystencji uzasadnia żądanie odszkodowania na zasadzie art. 446 § 3 k.c. Powódka zaznaczyła, że śmierć ojca utrudniła jej start życiowy i spowodowała niepowetowane straty natury moralnej. Podała, że nie mogła, m.in. uczęszczać na płatne kursy językowe, korepetycje, jeździć na wakacje, rozwijać swoich pasji czy zainteresowań. Strona powodowa wyjaśniła, że szkód, które poniosła powódka nie da się sprecyzować i określić w konkretnych wartościach pieniężnych, a wyrażają się one w ogólnym, znacznym pogorszeniu warunków życiowych, w jakich znaleźli się najbliżsi członkowie rodziny zmarłego.

Strona powodowa podała, że matka powódki zawarła z pozwanym ugodę, na podstawie której wypłacono A. G. kwotę 115.000 zł tytułem zaspokojenia roszczeń odszkodowawczych. Powódka podniosła, że ugodą pozwany przyznał kwotę odszkodowania A. G. i S. G. (1), co zdaniem powódki jest niedopuszczalne w świetle przepisów prawa. Zwrócono uwagę, że matka powódki w chwili podpisywania ugody nie działała na rzecz i w imieniu swojej córki S. G. (1), gdyż nie uzyskała zgody sądu opiekuńczego na podejmowanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka, a taką czynnością jest zrzeczenie się dalej idących roszczeń.

W ocenie powódki zasadna byłaby kwota odszkodowania w wysokości 300.000 zł, jednak uwzględniając stanowisko pozwanego oraz to, że zapłacił on wcześniej na rzecz powódki 70.000 zł, strona powodowa domaga się od pozwanego 200.000 zł. Ponadto powódka wnosi dodatkowo o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 6.568,77 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 29 maja 2020 r. do dnia 27 listopada 2020 r.

Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2020 r. Sąd zwolnił powódkę od ponoszenia kosztów sądowych w całości (k. 30 akt).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu stanowiska pozwany wskazał, że prowadził postępowanie likwidacyjne związane z roszczeniami powódki wynikającymi ze zdarzenia z dnia 31 stycznia 2002 r. Zaznaczono, że na podstawie zebranej dokumentacji wydano szereg decyzji, w związku z którymi na rzecz powódki zostały wypłacone kwoty: 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwota 70.000 zł odszkodowania z tytułu pogorszenia się warunków życiowych powódki (10.000 zł wypłata kwoty bezspornej oraz 60.000 zł jako realizacja ugody zawartej 21 grudnia 2009 r.). Strona pozwana zwróciła także uwagę, że wypłaca na rzecz powódki rentę wyrównawczą w wysokości 700 zł miesięcznie oraz że tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej powódka otrzymała 7.200 zł. W ocenie pozwanego, wypłacone kwoty w całości wyczerpują wszystkie roszczenia wynikające ze zdarzenia z dnia 31 stycznia 2002 r.

Pozwany podkreślił, że stronami ugody zawartej w dniu 21 grudnia 2009 r. był pozwany oraz powódka i jej matka (jako przedstawiciel ustawowy małoletniej). Strona pozwana zwróciła uwagę, że w ugodzie strony zgodnie postanowiły, że zawarta umowa wyczerpuje i zaspokaja wszelkie roszczenia odszkodowawcze, także mogące powstać w przyszłości z wyjątkiem rent dla uprawnionych w związku z wypadkiem z 31 stycznia 2002 r. Pozwany zaprzeczył twierdzeniom powódki jakoby ugoda dotyczyła jedynie jej matki. W ocenie pozwanego roszczenia powódki są bezzasadne z wagi na stan powagi rzeczy ugodzonej. Strona pozwana zaznaczyła także, że powódka nie przedstawiła jakichkolwiek dowodów i nie wykazała, że istnieją czynniki, które wpłynęły na pogorszenie się jej sytuacji życiowej w sposób znaczny. Z ostrożności procesowej pozwany wskazał, że dochodzone odszkodowanie jest rażąco wygórowane, a także, że odsetki powinny być przyznane od daty wyrokowania.

Pismem z dnia 6 kwietnia 2021 r. powódka podtrzymała stanowisko w sprawie i wskazała, że prawidłową wartością przedmiotu sporu jest kwota 205.247,12 zł (oczywista omyłka rachunkowa w pozwie).

W toku postępowania strony podtrzymywały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 31 stycznia 2002 roku w wyniku doznanych obrażeń w wypadku komunikacyjnym, śmierć poniósł S. G. (2) – ojciec powódki. Wobec sprawy wypadku orzeczono karę pozbawienia wolności wraz z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby. W dacie wypadku A. G. była w ciąży z powódką. Powódka S. G. (1), urodziła się w dniu (...).

Dowody: odpis wyroku Sądu Rejonowego w Tucholi z dnia 23 lipca 2004 roku w sprawie sygn. akt II K 16/04 wraz z uzasadnieniem (k. 15-20 akt), odpis wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie sygn. akt I C 421/18 wraz z uzasadnieniem (k. 69v- 73 akt)

Sprawca wypadku był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem OC u pozwanego.

okoliczność bezsporna

W dniu 21 grudnia 2009 roku matka powódki A. G. i małoletnia S. G. (1) (reprezentowana przez A. G. jako przedstawiciela ustawowego) zawarły umowę ugody, na podstawie której pozwany przyznał powódkom tytułem zaspokojenia roszczeń odszkodowawczych wynikających z art. 446 § 1 i 3 k.c. kwotę łącznie 115.000 złotych, przy uwzględnieniu wcześniej wypłaconego odszkodowania. Strony w związku z tym postanowiły, że umowa ta wyczerpuje i zaspokaja wszelkie roszczenia odszkodowawcze, jak i mogące powstać w przyszłości roszczenia odszkodowawcze w związku z wypadkiem z dnia 31 stycznia 2002 roku. A. G. w imieniu swoim i córki zrzekła się dalszych roszczeń z tego tytułu, z wyłączeniem rent.

A. G. nie posiadała zgody sądu opiekuńczego na dokonanie czynności w imieniu małoletniej córki w postaci zrzeczenia się dalszych roszczeń wynikających z wypadku z dnia 31 stycznia 2002 r.

Łącznie z tytułu odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia warunków życiowych pozwany wypłacił na rzecz powódki kwotę 70.000 zł (decyzja z dnia 22 maja 2002 r. – 10.000 zł oraz ugoda z dnia 21 grudnia 2009 r. – 60.000 zł).

okoliczności bezsporne oraz dowody: odpis umowy (k. 10 akt), zawiadomienie o przyznaniu odszkodowania (k. 11 akt), akta postępowania likwidacyjnego – płyta CD (k. 42 akt).

Powódka pismem z dnia 24 kwietnia 2020 r. wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 300.000 zł na podstawie art. 446 § 1 i 3 k.c. w związku ze znacznym pogorszeniem sytuacji życiowej po śmierci ojca, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 24 kwietnia 2020 r. (k. 12-13 akt).

W odpowiedzi pozwany pismem z dnia 15 maja 2020 r. poinformował o braku podstaw do zmiany stanowiska w zakresie wysokości przyznanego odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci ojca. Wyjaśniono, że celem odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. ma być zrekompensowanie rzeczywistego znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego i nie jest to odszkodowanie za śmierć i cierpienia psychiczne z tym związane.

dowód: pismo z dnia 15 maja 2020 r. (k. 14 akt)

Decyzją z dnia 21 listopada 2017 r. pozwany przyznał powódce kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę po śmierci ojca.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 29 maja 2019 r. zasądzono na rzecz powódki S. G. (1) od pozwanego kwotę 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 listopada 2017 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia po śmierci ojca.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tucholi z dnia 27 października 2020 r. zasądzono na rzecz powódki S. G. (1) od pozwanego kwotę 7.200 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej.

dowody: akta postępowania likwidacyjnego – płyta CD (k. 42 akt), pozew i odpowiedź na pozew sprawy sygn. akt I C 116/20 (k. 43-51 akt), wyrok Sądu Rejonowego w Tucholi z dnia 27 października 2020 r. w sprawie sygn. akt I C 116/20 wraz z uzasadnieniem (k. 52-58 akt), realizacja wyroku sygn. akt I C 116/20 (k. 59 akt), pozew i odpowiedź na pozew sprawy sygn. akt I C 421/18 (k. 60-68 akt), wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie sygn. akt I C 421/18 wraz z uzasadnieniem (k. 69v-73 akt), realizacja wyroku sygn. akt I C 421/18 (k. 74 akt).

Powódka nigdy nie miała możliwości poznać ojca, gdyż jego wypadek i śmierć miały miejsce przed jej narodzinami. Przyszła na świat miesiąc po śmierci ojca. Od samego początku swojego życia powódka miała utrudniony start w porównaniu ze swoimi rówieśnikami, którzy mieli oboje rodziców. Rodzice powódki zawarli związek małżeński 10 listopada 2001 r. Prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Byli zgodną parą. Mieszkali w domu teściów zmarłego. Mieli wspólne plany, m.in. budowę domu. Oczekiwali narodzin swojej córki. Zmarły S. G. (2) przed śmiercią pracował w firmie meblarskiej jako stolarz. Natomiast matka powódki przed zajściem w ciążę pracowała jako kelnerka, potem przeszła na urlop macierzyński, a następnie wychowawczy. Uzyskiwane przez nich dochody pozwalały na pokrycie kosztów ich utrzymania. Zmarły studiował także politologię na Wydziale Nauk Społeczno-Filologicznych Wyższej Szkoły (...) w W..

Po śmierci ojca powódka otrzymywała rentę rodzinną z ZUS-u ok. 600 zł, która wzrastała i wynosi obecnie 1.066 zł. Pozwany natomiast wypłacał powódce i jej matce rentę wyrównawczą od 2009 r. po 700 zł. Obecnie matka powódki zarejestrowana jest w PUP. Matka powódki po śmierci męża zmuszona była, aby samotnie wychowywać i utrzymywać córkę. Spoczywał na niej wyłączny ciężar prowadzenia domu. Wraz z córką wiodły skromne życie. Powódka z powodu ograniczonych środków finansowych zmuszona była do zrezygnowania, m.in. z nauki gry na gitarze, z dodatkowych lekcji języka angielskiego, a także z innych dodatkowych zajęć. Powódka nie wyjeżdżała na zagraniczne wakacje, a w kraju jedynie nad morze na jeden dzień. Nie miała nowych zabawek, otrzymywała je po kuzynkach. Powódka czuła się gorsza od swoich rówieśników, gdyż nie mogła sobie pozwolić na markowe ubrania, buty czy kosmetyki. Śmierć ojca powódki spowodowała, że matka powódki obawiała się o córkę, dlatego ta nie zdecydowała się na naukę w liceum poza T., nie jeździła także na wycieczki szkolne. Powódka chciałaby podjąć studia w T.. Interesuje się stylistyką paznokci. Nie stać ją na dodatkowe kursy związane z jej zainteresowaniami.

dowody: kopia indeksu (k. 21 akt), zeznania świadka A. G. (k. 110-112 akt), zeznania powódki (k. 111-112 akt).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wiarygodnych dokumentów złożonych przez strony, zeznań świadka A. G. oraz zeznań powódki S. G. (1).

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów zebrane w sprawie, albowiem zostały sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla tego typu dokumentów. Były przejrzyste i jasne. Ich autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu, a ich prawdziwości strony nie kwestionowały.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka A. G. na okoliczność funkcjonowania powódki oraz zmian, jakie zaszły w sytuacji życiowej powódki i jej matki w związku ze śmiercią S. G. (2) oraz na okoliczność pogorszenia się sytuacji życiowej powódki w związku ze śmiercią ojca. Sąd uznał w/w zeznania za szczere, logiczne, spójne, oparte na spostrzeżeniach. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zeznań świadka, bowiem pozostawały one w zgodzie z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Za wiarygodne Sąd uznał także zeznania powódki S. G. (1), na funkcjonowania powódki oraz zmian, jakie zaszły w jej sytuacji życiowej, a także jej matki w związku ze śmiercią S. G. (2) oraz na okoliczność pogorszenia się jej sytuacji życiowej w związku ze śmiercią ojca. Zeznania powódki były spójne i logiczne, a także korespondowały z zeznaniami świadka A. G. i pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Powódka domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 206.568,77 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej wskutek śmierci jej ojca S. G. (2), spowodowanej przez kierowcę ubezpieczonego przez pozwanego w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych

Istota ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikająca z art. 822 § 1 k.c. sprowadza się do tego, że ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za te szkody ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Z regulacji art. 822 § 4 k.c. wynika, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2214 t.j.), z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Stosownie do art. 35 cytowanej ustawy, ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie należne z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC ustala się według zasad pełnego odszkodowania w ujęciu kodeksu cywilnego. Wniosek ten wynika z treści art. 36 ust. 1 cytowanej ustawy, który stanowi, że odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym.

Pozwany co do zasady nie kwestionował swojej odpowiedzialności za skutki zdarzenia z dnia 31 stycznia 2002 r., zawierając z powódką i jej matką umowę ugody, na podstawie której pozwany przyznał powódkom tytułem zaspokojenia roszczeń odszkodowawczych wynikających z art. 446 § 1 i 3 k.c. kwotę łącznie 115.000 złotych, przy uwzględnieniu wcześniej wypłaconego odszkodowania. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność także decyzją z dnia 21 listopada 2017 r., w której przyznał powódce kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę po śmierci ojca. Co więcej, wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 29 maja 2019 r. zasądzono na rzecz powódki S. G. (1) od pozwanego kwotę 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 listopada 2017 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia po śmierci ojca, a wyrokiem Sądu Rejonowego w Tucholi z dnia 27 października 2020 r. zasądzono na rzecz powódki S. G. (1) od pozwanego kwotę 7.200 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej. W/w orzeczenia także wskazują na odpowiedzialność pozwanego, co do zasady, za skutki zdarzenia z dnia 31 stycznia 2002 r.

Przedmiotem sporu w sprawie była natomiast wysokość wypłaconego na rzecz powódki odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w związku ze śmiercią jej ojca. Łącznie z tytułu odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia warunków życiowych pozwany wypłacił na rzecz powódki kwotę 70.000 zł (decyzja z dnia 22 maja 2002 r. – 10.000 zł oraz ugoda z dnia 21 grudnia 2009 r. – 60.000 zł). Pozwany kwestionował roszczenia strony powodowej w zakresie wyższym niż do tej pory wypłacone odszkodowanie.

Zarzuty pozwanego, iż w ugodzie z dnia 21 grudnia 2009 r. powódka zrzekła się dalszych roszczeń odszkodowawczych są bezzasadne. Sąd zwraca uwagę, że matka powódki A. G. nie posiadała zgody sądu opiekuńczego na dokonanie czynności w imieniu małoletniej córki w postaci zrzeczenia się dalszych roszczeń wynikających z wypadku z dnia 31 stycznia 2002 r. Nie była ona umocowana do zawarcia w imieniu powódki takich postanowień, które działają na niekorzyść małoletniej bez uzyskania zgody sądu opiekuńczego. Była jedynie umocowana do reprezentowania małoletniej przy zawieraniu umów na jej korzyść.

Zgodnie z treścią przepisu art. 446 § 3 k.c. sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Ocena, czy nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej członków rodziny zmarłego polega na porównaniu hipotetycznego stanu odzwierciedlającego sytuację, w jakiej znajdowałiby się bliscy zmarłego, gdyby żył, do sytuacji, w jakiej znajdują się w związku z jego śmiercią.

Zgodnie z linią orzeczniczą w aktualnym stanie prawnym należy szczególną wagę przykładając do tego, by domagający się odszkodowania, w oparciu o przepis art. 446 § 3 k.c., wykazał doznany wskutek śmierci bliskiego uszczerbek majątkowy. Trzeba bowiem mieć na względzie, że po wejściu w życie § 4 art. 446 k.c. krzywda niemajątkowa wywołana śmiercią osoby bliskiej podlega niezależnej rekompensacie w formie zadośćuczynienia. Innymi słowy komentowany przepis wymaga, aby dochodzący wskazał na pewne podstawy czy przesłanki majątkowe, finansowe, z których można choćby w przybliżeniu przyjąć istnienie ostatecznie szkody majątkowej, wyrażonej kwotowo, która ponadto dałaby znaczną różnicę w porównaniu ze stanem, który istniałby, gdy poszkodowany żył. Mowa jest bowiem o znacznym pogorszeniu się sytuacji życiowej, nie zaś o jakiegokolwiek zmianie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 maja 2016 r., sygn. akt V ACa 897/15, LEX nr 2138325).

W konsekwencji przyjąć należy, że roszczenie odszkodowawcze z art. 446 § 3 k.c. kompensuje tylko szkodę majątkową, a szkoda niemajątkowa może w nim znaleźć odbicie jedynie pośrednio, o tyle tylko, o ile wywołuje lub zwiększa zakres szkody majątkowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2018 r., sygn. akt IV CSK 76/17).

Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że roszczenie powódki może wynikać przede wszystkim z utraty perspektywy wsparcia przez osobę najbliższą w przyszłości. Zapewne w przyszłości ojciec stanowiłaby dla niej wsparcie, także, w miarę potrzeby w sensie finansowym, miałyby lepsze warunki życia na co dzień, możliwość częstszych wyjazdów wakacyjnych, wsparcie przy podejmowaniu nauki poza miejscem zamieszkania czy także pomoc w starciu w dorosłe życie.

Wskazuje się, że art. 446 § 3 k.c. nie nakłada na stronę powodową obowiązku dokładnego wyliczenia szkody (to sąd decyduje, jakie odszkodowanie będzie odpowiednie), natomiast niewątpliwie powinna ona przedstawić dowody umożliwiające w najbardziej dokładny sposób porównanie hipotetycznej sytuacji, w której śmierć osoby najbliższej nie nastąpiła ze stanem rzeczywistym istniejącym po tej śmierci, aby móc ustalić, czy doszło do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej poszkodowanych i jeżeli tak, to skali tego pogorszenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 września 2014 r., sygn. akt I ACa 263/14, LEX nr 1621257).

W ocenie Sądu roszczenie odszkodowawcze powódki zasługiwało częściowo na uwzględnienie. Powódka wykazała, że na skutek śmierci ojca jej sytuacja życiowa uległa znacznemu pogorszeniu. Nie budzi wątpliwości Sądu, że gdyby ojciec powódki żył, zadbałby o byt swojej rodziny, w tym córki S. G. (1). Oczywistym jest, że w sytuacji kiedy finansowo za życie powódki odpowiadała wyłącznie matka, sytuacja życiowa powódki była dużo gorsza w stosunku do przewidywanej. Ponadto matka powódki straciła możliwość prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego z mężem jak również istotne źródło dochodu w budżecie domowym w postaci wynagrodzenia za pracę zmarłego. Niewątpliwie, gdyby nie śmierć ojca, powódka i jej matka, nadal mogłyby liczyć na jego wsparcie ekonomiczne. Niewątpliwie śmierć ojca powódki miała ogromny wpływ na sytuację materialną rodziny.

Od samego początku powódka miała utrudniony start życiowy w porównaniu ze swoimi rówieśnikami, którzy mieli oboje rodziców. Zmarły S. G. (2) przed śmiercią pracował w firmie meblarskiej jako stolarz. Natomiast matka powódki przed zajściem w ciążę pracowała jako kelnerka, potem przeszła na urlop macierzyński, a następnie wychowawczy. Uzyskiwane przez nich dochody pozwalały na pokrycie kosztów ich utrzymania. Zmarły studiował także politologię, co wskazuje na to, że był ambitny i chciał zadbać o przyszłość finansową rodziny, zwiększając swoje kwalifikacje. Rodzice powódki prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Mieli wspólne plany, m.in. budowę domu. Nie budzi wątpliwości Sądu, że powódka, od momentu narodzin co najmniej do ukończenia 25 roku życia mogłaby oczekiwać od zmarłego ojca pokrywania kosztów jej utrzymania i wychowania, czego została całkowicie pozbawiona. Nie uszło

także uwadze Sądu, iż nadopiekuńczość matki powódki po śmierci ojca nie pozwoliła jej na beztrioskie dorastanie i swobodne kierowanie swoją ścieżką edukacyjną i życiową.

Powódka z powodu ograniczonych środków finansowych zmuszona była do zrezygnowania, m.in. z nauki gry na gitarze, z dodatkowych lekcji języka angielskiego, a także z innych dodatkowych zajęć. Powódka nie wyjeżdżała na zagraniczne wakacje, a w kraju jedynie nad morze na jeden dzień. Powódka czuła się gorsza od swoich rówieśników, gdyż nie mogła sobie pozwolić na markowe ubrania, buty czy kosmetyki. Śmierć ojca powódki spowodowała, że matka powódki obawiała się o córkę, dlatego ta nie poszła do liceum poza T.. Powódka chciałaby podjąć studia w T.. W ocenie Sądu, gdyby ojciec powódki żył, wspierałby ją finansowo także w ścieżce edukacyjnej i zdobywaniu przez nią wykształcenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że prawidłowa wykładnia określenia „stosowne odszkodowanie” w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. powinna uwzględniać okoliczności konkretnej sprawy, ale także wartość ekonomiczną odszkodowania. Musi ono wyrażać taką kwotę, która odczuwalna jest jako realne, adekwatne przysporzenie zarówno przez uprawnionego, jak i z obiektywnego punktu widzenia uwzględniającego ocenę większości rozsądnie myślących ludzi (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2004 r., sygn. akt IV CK 445/03, M. Prawn. 2006, nr 6, str. 315 i z dnia 11 lipca 2012 r., sygn. akt II CSK 677/11, nie publ.). Określenie stosownego odszkodowania przez pozwanego za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej małoletniego dziecka, które od dnia urodzenia zostało pozbawione wsparcia emocjonalnego, ale co istotne w tej sprawie także finansowego ze strony ojca, na poziomie 70.000 zł wymogu tego nie realizuje.

W ocenie Sądu, stosownym odszkodowaniem w okolicznościach sprawy, uwzględniającym zasadę pełnego odszkodowania i jego funkcję kompensacyjną, a także wszystkie kryteria brane pod uwagę przy ocenie pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej, w tym trudno wymierzalne wartości ekonomiczne, będzie dodatkowo kwota 80.000 zł. Sąd uznał, że kwotą rekompensującą pogorszenie sytuacji życiowej powódki po śmierci ojca będzie 500 zł za każdy miesiąc od narodzin powódki do ukończenia przez nią 25 roku życia. Kwota odszkodowania wynika wobec tego z następującego wyliczenia: $500 \text{ zł} \times 12 \times 25 = 150.000 \text{ zł}$. Jednocześnie Sąd obniżył należne powódce odszkodowanie o wypłaconą do tej pory kwotę 70.000 zł.

Zarzuty pozwanego w zakresie tego, że powódka dochodzi w tym postępowaniu rekompensaty za krzywdę doznaną w wyniku śmierci ojca, wskazując jednocześnie, że odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej i zadośćuczynienie są odrębnymi roszczeniami, nie zasługują na uwzględnienie. Sąd w przedmiotowym postępowaniu badał wyłącznie przesłanki odszkodowania wynikającego z art. 446 § 3 k.c. i w tym kontekście dokonywał ustaleń faktycznych. Natomiast stosowne zadośćuczynienie za doznaną krzywdę powódka uzyskała w odrębnym postępowaniu na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 29 maja 2019 r.

W tym miejscu Sąd wskazuje, że roszczenie powódki obejmowało także żądanie kwoty 6.568,77 zł tytułem od kwoty 200.000 zł od dnia 29 maja 2020 r. do dnia 27 listopada 2020 r. Skoro Sąd uznał za zasadne odszkodowanie w kwocie 80.000 zł dokonał pomniejszenia kwoty skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie do wysokości 2.258,41 zł.

Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 446 § 3 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. i art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 82.258,41 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 listopada 2020 r. do dnia zapłaty (pkt 1 wyroku). O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., orzekając o nich zgodnie z żądaniem pozwu.

W pkt 2 wyroku Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie na podstawie art. 446 § 3 k.c. a contrario.

Mając na względzie, że postanowieniem z dnia 11 grudnia 2020 r. Sąd zwolnił powódkę od ponoszenia kosztów sądowych w całości, a także to, że powódka jest uczennicą technikum, nie wykonuje pracy zarobkowej oraz to że

pozostaje na utrzymaniu wyłącznie matki, nie obciążył jej kosztami postępowania poniesionymi przez pozwanego na podstawie art. 102 k.p.c. (pkt 3 wyroku).

W pkt 4 wyroku, Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Na nierozliczone koszty sądowe w sprawie złożyła się opłata od pozwu w wysokości 10.329 zł. Mając na względzie, że pozwany przegrał sprawę w 40%, Sąd nakazał pobrać od niego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 4.131,60 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Z uwagi, że postanowieniem z dnia 11 grudnia 2020 r. Sąd zwolnił powódkę od ponoszenia kosztów sądowych w całości, kosztami tymi Sąd obciążył Skarb Państwa (pkt 5 wyroku).

SSO Ewa Gatz-Rubelowska